

REPUBLIKA KOSOVA
KANCELARIJA GENERALNOG REVIZORA

Br. Dokumenta: 22.31.1-2014-08

IZVEŠTAJ REVIZIJE
O FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA OPŠTINE HANI I ELEZIT
ZA GODINU ZAVRŠENU SA 31 DECEMBROM 2014 GODINE

Priština, Jun 2015

Kancelarija Generalnog Revizora obavlja revizije regularnosti i performansu. Generalni Revizor na Dužnosti upravlja sa Kancelarijom Generalnog Revizora, koja ima oko 145 zaposlenih. Generalni Revizor i Kancelarija Generalnog Revizora su nezavisni i certificira oko 90 Godišnjih Finansijskih Izveštaja svake godine, istovremeno obavljaju druge vrste revizija.

Naša je misija da doprinosimo pravilnom finansijskom upravljanju u javnoj administraciji. Mi ćemo izvršiti kvalitetne revizije u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na javnom sektoru i najboljim evropskim praksama. Mi ćemo izgraditi poverenje u pravilnom trošenju javnog novca. Mi ćemo odigrati aktivnu ulogu na obezbeđenju interesa poreskih obveznika i ostalih interesnih stranaka na povećanju javne odgovornosti.

Izveštaji proizvedeni od strane Kancelarije Generalnog Revizora na direktan način promovišu direktno odgovornost pošto one pružaju osnovu za držanje odgovornim menadžere svake budžetske organizacije.

Generalni Revizor na Dužnosti je odlučio za mišljenje revizije i izveštaj o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Hani i Elezit na osnovu savetovanja sa Pomoćnikom Generalnog Revizora, Qerkin Morina, koji je nadgledao reviziju.

Izveštaj i izdato mišljenje su rezultat revizije sprovedene pod upravljanjem Direktora Revizije, Bujar Sejdiu, podržan od, Luljeta Morina (Vođa Tima), Kreshnike Haziri i Qendresa Sogojeva.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Delokrug revizije i metodologija	7
2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje	9
3 Preporuke iz prethodne godine	11
4 Upravljanje.....	12
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane KGR	21
Dodatak II: Preporuke iz prethodne godine	24

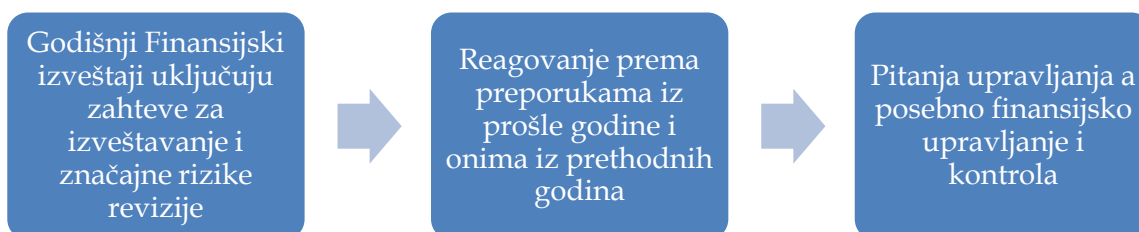
Opšti sažetak

Uvod

Ovaj izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa naše revizije godišnjih finansijskih izveštaja Opštine Hani i Elezit, za 2014 godinu – koji određuje dato Mišljenje od strane Generalnog Revizora. Želeo bih da se zahvalim Predsedniku Opštine i njegovom osoblju, za njihovu pomoć tokom procesa revizije.

Pregled finansijskih izveštaja za 2014 godinu je preduzet u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na Javnom Sektoru (MSRJS) usvojenih od strane INTOSAI. Naš pristup je uključio testiranja i procedure za koje smo mislili da su potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup je predstavljen u Memorandumu Planiranja Revizije.

Naša revizija se fokusira na:

Nivo rada obavljenog od strane Kancelarije Generalnog Revizora za završavanje revizije za 2014 godinu, direktno odražava kvalitet unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta.

Mišljenje

Dodatak I objašnjava različite vrste mišljenja primenjenih od strane Kancelarije Generalnog Revizora.

Mišljenje Generalnog Revizora je:

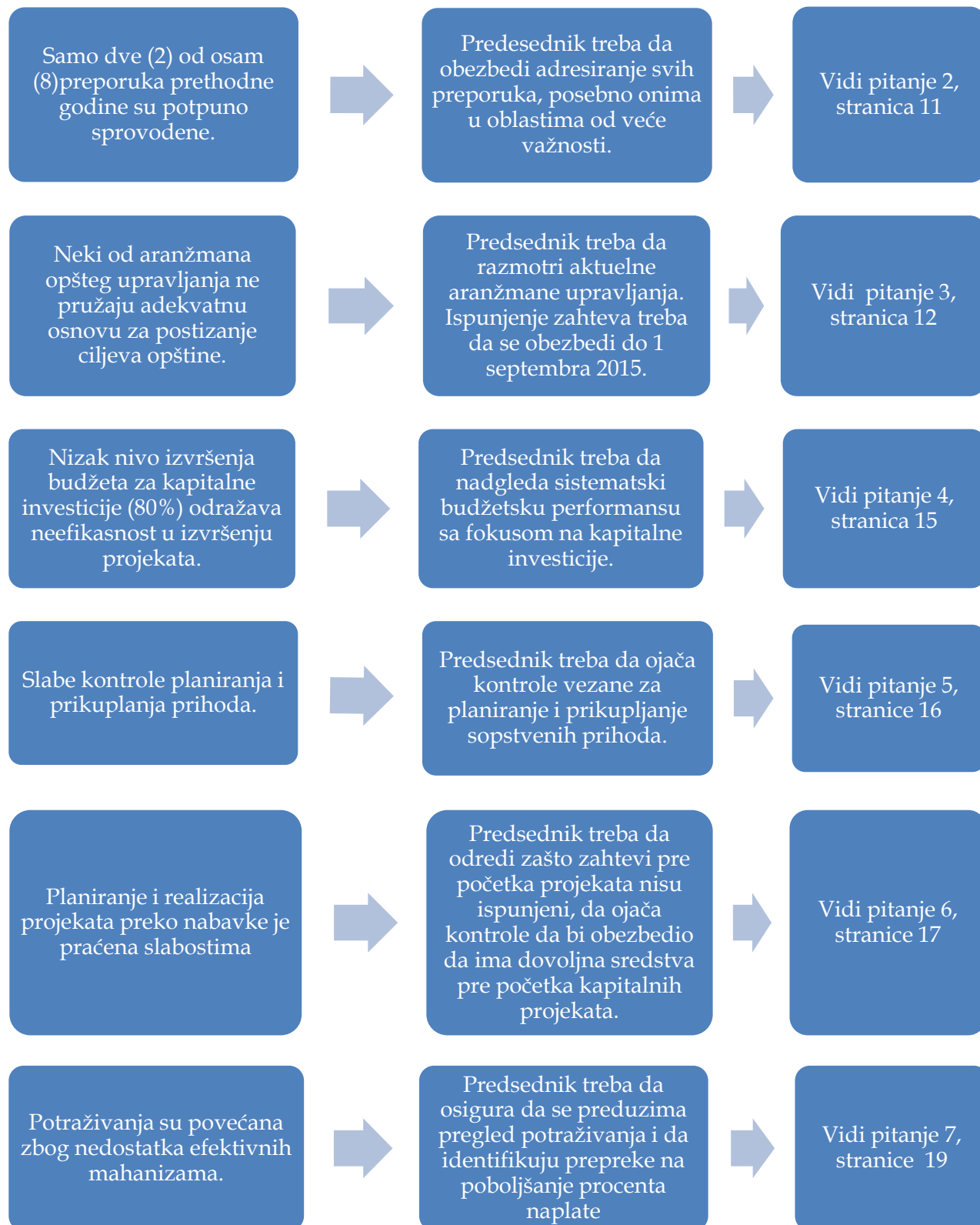
Pema našem mišljenju Godišnji Finansijski Izveštaji prikazuju *pravilno i istinito stanje* sa svih materijalnih gledišta.

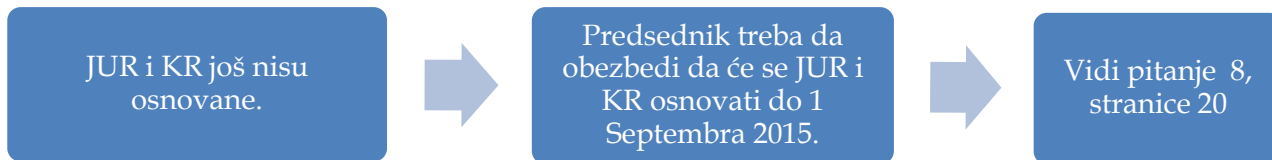
(MSVIR 200/1706: Nemodifikovano Mišljenje)

Opšti zaključak

Menadžment je dizajnirao sistem unutrašnje kontrole u svim ključnim sistemima opštine. Uprkos postignutom uspehu, neke kontrole nisu bile efektivne u toku godine.

Naši glavni zaključci i preporuke za Predsednika opštine su:

Odgovor Menadžmenta- revizija 2014

Menadžment opštine je saglasan sa svim našim nalazima revizije i obavezao se da će adresirati date preporuke.

Mi podrazumevamo činjenicu da će Predsednik Opštine:

- Raspravljati o Izveštaju revizije u Skupštini Opštine; i
- Da će tokom meseca januar/februar 2016 pokrenuti rasprave u Skupštini Opštine u vezi sa sprovođenjem Plana Delovanja o preporukama revizije, pre dostavljanja GFI 2015 pri Ministarstvu Finansija.

1 Delokrug revizije i metodologija

Odgovornost je menadžmenta opštine da pripremi godišnje finansijske izveštaje (GFI) prema Međunarodnim Standardima Računovodstva na Javnom Sektoru (MSRJS) o “Finansijskom Izveštavanju na osnovu Računovodstva Gotovog Novca” i ostalim specifičnim zahtevima. Kancelarija Generalnog Revizora (KGR) je odgovorna za obavljanje revizije pravilnosti koja uključuje ispitivanje i procenu finansijskih izveštaja i drugih finansijskih podataka kao i da izrazi mišljenje:

- da li GFI pružaju pravilnu i istinitu sliku računa i finansijskih pitanja za period revizije;
- da li finansijski podaci, sistemi i transakcije su u skladu sa zakonima i uredbama na snazi;
- o prikladnosti funkcija unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije; i
- o svim pitanjima koja proističu ili se tiču revizije.

Mi smo istražili menadžerske kontrole, da bi odredili stepen do kojeg možemo se osloniti, za određivanje detaljnog testiranja, koji je potreban za obezbeđenje potrebnog nivo dokaza, za podršku mišljenja Generalnog Revizora (GR). Aktivnosti upravljanja određuju i fokus naše revizije usklađenosti i revizije dobrog upravljanja koje nemaju direktan uticaj na mišljenje.

Naš pristup revizije je fokusiran na razumevanju i proceni preduzetih delovanja od strane menadžmenta za osiguranje finansijskog upravljanja i efektivne kontrole i rezultate od ovih akcija u efikasnom davanju kvalitetnih operacionalnih autputa. To može, na primer, da bude aktivnost nadzora preduzet od strane višeg menadžmenta ili operativne kontrole na nižem nivou. Mi smatramo da li su kontrole dizajnirane dobro, sprovedene su prema planu i funkcionišu na efektivan način. To zahteva jednu procenu struktura, procesa i linija odgovornosti prikazanih od strane menadžmenta, uključujući i ulogu Unutrašnje Revizije i Komiteta Revizije i unutrašnje kontrole sistema.

Donje sekcije pružaju jedan detaljniji sažetak naših revizorskih nalaza sa naglaskom na zapažanja i preporuke na svakoj oblasti pregleda. Jedna procena načina kako Menadžment adresirao preporuke iz 2013 njima samo u onoj meri koje se smatraju potrebnim za efikasno izvršenje revizije. Nalazi revizije ne treba da se smatraju kao da predstavljaju jednu sveobuhvatnu izjavu svih slabosti koje postoje, ili svih poboljšanja koje mogu da se izvrše na sistemima i procedurama koje su funkcionisale, možete naći u Dodatku II.

U vezi sa potpunosti, mi smo uključili identifikovana pitanja tokom pred revizije tamo gde je to bilo relevantno. U fazi pred revizije mi nudimo savete u cilju da pomažemo preduzimanje adekvatnih akcija pre proizvodnje GFI-a i pre završne revizije.

Naši nalazi su definisani kao:

Visokog prioriteta – Pitanja koja mogu rezultirati na materijalne slabosti u unutrašnjoj kontroli i gde preduzeta akcija će pružiti mogućnost za poboljšanje efikasnosti i efektivnost unutrašnjih kontrola; i

Srednjeg prioriteta - Pitanja koja ne mogu rezultirati na materijalne slabosti, ali gde će preduzeta akcija pružiti mogućnost za poboljšanje efikasnosti i efektivnost unutrašnjih kontrola.

Nalazi koji se smatraju sa niskim prioritetom će se izveštavati posebno finansijskim osobljem.

Naše procedure su uključile jedan pregled unutrašnjih kontrola i sistema računovodstva i supstancijalne testove pridružene njima samo u onoj meri koje se smatraju potrebnim za efikasno izvršenje revizije. Nalazi revizije ne treba da se smatraju kao da predstavljaju jednu sveobuhvatnu izjavu svih slabosti koje postoje, ili svih poboljšanja koje mogu da se izvrše na sistemima i procedurama koje su funkcionisale.

2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Opis

Naš pregled GFI uzima u obzir usklađenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija registriranih na finansijskim izveštajima. Mi takođe uzimamo u obzir datu izjavu od strane Predsednika opštine, i Glavnog Finansijskog Službenika (GFS), za GFI da se dostavljaju Vladi.

Izjava u vezi sa prikazivanjem GFI uključuje izvestan broj tvrdnji što se tiče usaglašenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru godišnjih finansijskih izveštaja. Neke izjave imaju za cilj da pružaju sigurnost za Vladu da sve relevantne informacije su pružene radi osiguranja da može se preduzeti jedna sveobuhvatna revizija.

Opšti zaključak

Kvalitet GFI-a je u glavnom dobra, identifikovani su mali broj nematerijalnih grešaka i svi zahtevi izveštavanja su ispunjeni. Sve druge obaveze spoljnog izveštavanja koje nemaju veze sa GFI-ma su potpuno ispunjene.

2.1 Mišljenje revizije

Pema našem mišljenju Godišnji Finansijski Izveštaji *prikazuju pravilno i istinito stanje* sa svih materijalnih gledišta.

(MSVIR 200/1706: Nemodifikovano Mišljenje)

2.2 Značajni rizici u Godišnjim Finansijskim Izveštajima

Opis

Na našem memorandumu planiranja revizije, dostavljenog dana 07/11/2014, identifikovan je jadan rizik. On je rizik materijalnih anomalija, koje mogu rezultirati modifikacijom mišljenja.

Rizik od anomalija koje smo mi identifikovali na fazi planiranja u vezi sa kompletnošću imovina nije se obistinio. To je zbog specifične akcije predsednika opštine za sprovođenje naše savete za rešavanje rizika. Opština je preduzela sveobuhvatnu akciju kako bi se osiguralo da sva sredstva iznad 1,000€ su predstavljene i evidentirane u GFI. Kada je reč o prikazivanju imovine ispod 1,000€, još uvek ima nematerijalnih grešaka.

2.3 Usklađenost sa GFI i ostali zahtevi za izveštavanje

Opis

Opština Hani i Elezit treba da bude u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo imali u vidu:

- Usklađenost sa Finansijskim Pravilom br. 03/2013;
- Zahtevi ZUJFO br. 03/L-048;
- Zahteve budžeta;
- Tromesečni i devetomesečni izveštaji na vreme;
- Operativne izveštaje (performanse); i
- Da li Nacrt Plana i završni plan nabavke je predat na vreme.

Vezano za GFI-e, mi nemamo nijedno pitanje da pokrenemo. Pokrenuta pitanja u našem memorandumu predrevizije, od 19/12/2014, vezane za izveštajni okvir su adresirane od strane menadžmenta, izuzev nekih ne-materijalnih obelodanjivanja u beleškama 31 i 32.

U kontekstu ostalih zahteva za spoljno izveštavanje za 2014 godinu, želimo da naglasimo da opština nije pripremila izveštaj performanse za 2013 godinu i to neslaganje može se ponoviti i u 2014 godinu.

Preporuka 1 **Prioritet Srednji** - Predsednik treba da obezbedi da plan izrade GFI-e za 2015 godine uključuje potpunu i tačno predavljanje imovine sa vrednošću ispod 1,000€ i zaliha na kraju perioda. Izveštaj performanse, kao zakonska obaveza opštine treba da se objavljuje u razumnom roku.

3 Preporuke iz prethodne godine

Opšti zaključak

Opština je pripremila Akcioni Plan i ulaže napore za adresiranje preporuke iz prethodne godine, međutim one nisu još potpuno adresirane.

Opis

Naš izveštaj revizije GFI za 2013 godinu, je rezultirao sa osam (8) glavnih preporuka.

Do kraja naše revizije za 2014 godinu, dve (2) preporuke su potpuno adresirane, četiri (4) su delimično adresirane, i dve (2) nisu još adresirane. Za bolji opis preporuka i načina kako su one adresirane, pogledaj Dodatak II.

Preporuka

Pitanje 2 - Adresiranje preporuka sa prethodne godine - Prioritet Visok

Nalaz Najveći deo preporuka je adresirano od menadžmenta, iako samo polovina preporuka su delimično adresirana. Opština nije sprovela formalan proces za adresiranje i nadgledanje kako bi se preporuke Generalnog Revizora sprovele u skladu sa Akcionim Planom.

Rizik Ne sprovođenje svih preporuka je rezultirao ponavljanjem nekih slabosti identifikovane u prethodnim godinama. Ovo može izazvati potencijalne finansijske gubitke i nisku vrednost za plaćeni novac.

Preporuka 2 Predsednik treba obezbediti da akcioni plan za 2014 godinu, odredi razuman vremenski rok unutar kojeg će se odrediti i odgovorna lica i praktične aktivnosti za adresiranje preporuka KGR-a, sa početnim fokusom na one od najvećeg značaja. Realizaciju ovog plana bi trebalo da se nadgleda direktno od Predsednika.

4 Upravljanje

Opšti zaključak

Jako upravljanje ima za cilj podršku za efektivno planiranje, sprovođenje i praćenje finansijskih i operativnih aktivnosti opštine.

Neki od ključnih aspekata koje treba adresirati da se omogući takav okvir upravljanja su:

- Upravljanje rizika- gde opština još nije uspostavila dokumentovane i formalne procedure za upravljanje rizika.
- Sistem unutrašnje revizije- gde opština nije formirala Jedinicu za Reviziju i Komitet za Reviziju; i
- Sistematske i efektivne nadgledanja aktivnosti- gde opština je počela od 2015 godine, da formalizuje izveštavanje kod visokog nivoa menadžmenta, i da dokumentira te iste.

Uprkos postignutog napretka, aranžmani opšteg upravljanja treba ojačati, kako bi osigurali efikasno upravljanje opštine, bolju vrednost za novac, i dalje poboljšanje usluga za građane.

4.1 Dobro upravljanje

Opis

Procedure dobrog upravljanja imaju za cilj da potvrde da menadžment je sprovodio niz internih kontrola da bi osiguralo da finansijski sistem funkcionišu i donošenje odluka je efektivna i na odgovarajućim osnovama. Važno je da one uključuju pravo izveštavanje menadžmenta da bi omogućili efektivan i blagovremeni odgovor na identifikovane operativne i finansijske probleme.

Mi cenimo neke aktivnosti koje opština sprovodi sa ciljem da se obezbedi bolji sistem kontrole, uključujući i samoocenivanje- gde je opština je sprovela zahtev MFK za obavljanje samoocenivanje. Kao rezultat opštih vladinih operacija, opština je poboljšala upravljanje vozilima, jačanje kontrole prikupljanja prihoda i njihova mesečna spravnjenja, i dokumentiranje sastanaka putem zapisnika.

Preporuke

Pitanje 3 – Opšti aranžman upravljanja – Prioritet Visok

Nalaz Opština nema strateški plan koji bi odredio jasne razvojne ciljeve. Nedostatak strateškog plana otežava izradu i sprovođenje politike razvoja opštine na duži rok kao i donošenju odluka za višegodišnje projekte;

U nedostatku jednog strateškog dokumenta za srednjoročni razvoj opštine, i zbog političkih razlika između Predsednika i Skupštine Opštine, usvajanje

budžeta za 2014 godinu, nije obavljen na vreme. Ovo je rezultiralo sa istim budžetom kao i u prethodnoj godini, ograničavajući menadžment da ostvari planirane ciljeve, a posebno uključivanje novih projekata; i

Opština nije osnovala Jedinicu za Unutrašnju Reviziju (JUR) i Komitet za Reviziju (KR). Ovo se desilo zbog nedostataka razumevanje njihove važnosti u poboljšanju sveukupnog upravljanja.

Rizik

Nedostatak strateškog plana smanjuje efektivnost finansijskog i operativnog upravljanja opštine i može dovesti do potencijalnih zaostataka u realizaciji opštih ciljeva opštine. Kašnjenje u usvajanju budžeta je imalo negativan uticaj na izvršenju planiranih projekata. Nedostatak JUR-a i KR-a, je rezultirao nedostatkom ocenjivanja i sigurnosti nad operativnim i efektivnim unutrašnjim kontrolama.

Preporuka 3

Predsednik treba pregledati trenutne aranžmane upravljanja. Pošto je jedan složen dokument, mi predlažemo da opština pokrene izradu jedne strategije za razvoj, i istu da usvoji u razuman rok, u 2015 godinu. Procedure usvajanja godišnjeg budžeta treba da počinju na vreme i da se odnose na Srednjoročnim Okviru Budžeta Opštine. Takođe, kao važan deo unutrašnje kontrole, opština treba da osnuje Sistem Unutrašnje Revizije (usluge unutrašnje revizije KR).

4.2 Planiranje i izvršenje budžeta

Opis

Mi smo razmotrili izvor budžetskih fondova za opštinu, trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama i prikupljene prihode. To je isticano na donjim tabelama:

Tabela 1. Izvori budžetskih fondova- izvršenje nad budžetom (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ¹	2014 Troškovi	2013 Troškovi	2012 Troškovi
Izvori fondova:	1,832,040	2,046,665	1,902,070	1,877,073	1,920,082
Grant Vlade -Budžet	1,482,040	1,647,998	1,620,495	1,525,696	1,536,638
Prenete sa prethodne godine ² -	0	27,183	27,144	60,262	81,072
Sopstveni prihodi ³	350,000	350,000	233,030	229,881	169,309
Spoljne donacije	0	21,484	21,401	61,235	133,063

¹ Završni Budžet - odobreni budžet od strane Skupštine koja je kontinuirano usklađena od Ministarstva Finansija

² Sopstveni prihodi opštine koji nisu potrošeni u prethodnoj godini preneti u tekućoj godini.

³ Prijemi upotrebljeni od strane entiteta za finansiranje svog budžeta.

Završni budžet je veći od početnog budžeta za 214,625€, kao rezultat:

- Povećanja granta od Vlade u vrednosti od 165,958€;
- Prenosa sopstvenih prihoda od prethodne godine u vrednost od 27,183€; i
- Spoljne donacije u iznosu od 21,484€.

U 2014 godini, opština je koristila 93% od završnog budžeta, ili 12,948,970€, što predstavlja sličnu performansu kao u 2013 godini. Pored kapitalnih investicija, opština je koristila maksimalno raspoložive fondove, u drugim ekonomskim kategorijama. U nastavku se daju objašnjenja za sadašnju poziciju.

Tabela 2. Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama- izvršenje naspram budžetu(u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2014 Troškovi	2013 Troškovi	2012 Troškovi
Troškovi fondova prema ekonomskim kategorijama	1,832,040	2,046,665	1,902,070	1,877,073	1,920,082
Plate i Dnevnice	1,079,088	1,245,046	1,239,194	1,067,784	1,043,119
Roba i Usluge	174,168	174,296	147,697	202,151	257,182
Komunalne usluge	37,500	37,500	35,918	33,551	38,764
Subvencije i Transferi	32,000	37,245	37,163	27,477	41,465
Kapitalne Investicije	509,284	552,578	442,098	546,111	539,553

Objašnjenja oko promjena u budžetskim kategorijama su data kao sledeće:

- Uprkos povećanju budžeta od prenosa prihoda iz prethodne godine i donacija za kapitalne troškove, samo 80% budžeta je potrošen. Ovaj suficit za ovu kategoriju je kao posledica neadekvatnog planiranja i upravljanja projekata, ali i zbog nedostataka budžetskog rebalansa, pošto neki projekti su imali potrebu za pregled;
- Povećanje budžeta za Plate i Usluge za 165,958€, je rezultat povećanja plata za 25%, od aprila meseca, na osnovu odluke Vlade Kosova.
- Budžet za robu i usluge je potrošen na nivou od 85%, ili 10% manje od prethodne godine. Ovo smanjenje se desilo zbog vladine odluke za smanjenje troškova za 15%, za ovu kategoriju; i
- Budžet za subvencije i transfere je potrošen skoro 100%, jer opština je uspela da primeni dobro upravljanje troškova za ovu kategoriju.

Tabela 3. Sopstveni prihodi za budžet Opštine – izvršenje budžeta (në €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	Izvršenje 2014	Izvršenje 2013	Izvršenje 2012
Sopstveni Prihodi	350,000	350,000	277,233	248,848	231,380

U 2014 godinu opština je ispunila plan za prikupljanje sopstvenih prihoda na nivou 79%. Od ukupnog iznosa sopstvenih prihoda 259,662€, uglavnom su prikupljeni od poreza na imovinu, dozvola za razne aktivnosti, takse za promenu odredišta zemljišta i registraciju vozila. Od policijskih i sudskih kazni su prikupljeni 17,571€.

Od 304,416€ sopstvenih prihoda (prikupljeni u 2014 godini i preneti sa 2013 godine) na raspolaganju tokom 2014 godine, potrošena su 260,174€, ili 85%. Preostali deo od 44,242€ su prebačeni da se troše u 2015 godinu.

Preporuka

Pitanje 4 – Niski troškovi za kapitalne investicije – Prioritet Visok

Nalaz Budžet za kapitalne investicije je potrošen u istoj meri sa nivoom prikupljanja sopstvenih prihoda (oko 80%) i najveći deo troškova (53%) je izvršen na kraju godine. To se dešava zbog toga jer plan sopstvenih prihoda nije ostvaren u skladu sa početnim očekivanjima, i delom zbog neefikasnosti u realizaciji projekata.

Rizik Nerealno planiranje sopstvenih prihoda, je rezultiralo ne-ostvarivanjem politika na planu javnih investicija. Pojava suficita za kapitalne investicije od 100,000€, može biti rezultat jednog slabog usaglašenog plana između protoka novca i sprovođenju procedura nabavke. Navedena pitanja mogu uticati na neuspeh postizanja ciljeva opštine u opštinskom infrastrukturi.

Preporuka 4 Pre nego što je budžet usvojen, predsednik treba da obezbedi da prihodi i troškovi budžeta su dobro analizirani i plan protoka novca je usklađen sa dinamikom planiranih troškova. Osim toga, potrebna su poboljšanja i u procesu nabavke i da tenderisanje za kapitalne projekte obavi na vreme.

4.3 Prihodi (uključujući sopstvene prihode)

Opis

Opština je uspostavila niz kontrola vezanim za prikupljanjem i izveštavanjem prihoda, uključujući i njihovu predstavljanje u GFI. Primenila je nekoliko praksi koje su uticale na povećanju naplate ka što su: uslovljavanje za otpis duga za porez na imovinu; za učestvovanje u konkursima; za regrutaciju; otpis obaveza za opštinu za ponuđače na tenderima; i objavljene lista opštinskih funkcionera koji imaju obaveze za porez na imovinu. Uprkos učinjenom napretku, neke od kontrole nisu bile efektivne i na očekivanom nivou.

Preporuka

Pitanje 5 – Slabosti u planiranju i prikupljanju prihoda – Prioritet Visok

Nalaz Naš pregled je identifikovao neke slabosti u planiranju sopstvenih prihoda jer opština nije sprovela dosledne politike vezanim za prihodima. Povodom izrade plana za sopstvene prihode, opština nije uzela u obzir trend naplate prihoda u zadnje tri godine i u 2014 godinu je planirala 40% prihoda više, nego iznos prikupljen pre godinu dana. Nije jasno koja je bila inicijalna osnova za ovo planiranje. Kao posledica toga plan je sproveden 79%, ali prikupljeni iznos je 11% veći nego u 2013 godini.

Planiranje za porez na imovinu je bilo 91,350€, skoro koliko su prikupljeni, dok fakturisanje je bila 97,203€. Takođe, u dva slučaja opština je izdala potvrde za preduzeće koje nisu platile porez na imovinu (10,810€). Ovo se desilo uz saglasnost menadžmenta zbog finansijskih teškoća poreskih obveznika.

Rizik Nerealno planiranje sopstvenih prihoda utiče i na pogrešno planiranje potencijalnih projekata koji će se finansirati iz vlastitih sredstava, kao i na pojavu fiktivnih suficita budžeta.

Preporuka 5 Tokom izrade godišnjeg plana prihoda, Predsednik treba da obezbedi da trend prihoda zadnjih godina da se uzme u obzir, i da opšti razvoji opštine (ekonomski razvoj, nova gradnja, mogućnost naplate prethodnih potraživanja) i drugi faktori, koji mogu uticati na širenje baze za porast prihoda su uzeti u obzir.

4.4 Troškovi

4.4.1 Nabavka

Opis

Troškovi kroz proces nabavke uključuju plaćanja za kapitalne investicije i deo uplata za roba i usluga. Pravila nabavke imaju za cilj da osiguraju da javni fondovi se troše kako bi postigli vrednost za plaćen novac preko jednog transparentnog i efikasnog procesa. Pokrenuta pitanja od strane revizije u ovoj oblasti su prikazane u nastavku.

Preporuka

Pitanje 6 – Sistematske Slabosti u Nabavci- Prioritet Visok

Nalaz Razmatranje ugovora i isplata za e troškove koje idu preko nabavke istaknute su neke slabosti zbog neefikasnih kontrola i ne sprovođenja regulatornih zahteva. Posebno, menadžerske kontrole nisu funkcionisale na efektivan način, da bi sprečili sledeća pitanja.

Kod projekta „ Izgradnja školskog aneksa Ilaz Thaqi” , opština je potpisala ugovor na dve godine u iznosu od 240,950€, dok za dve godine su planirana samo 137,000€. Za ugovor „Postavljanje kocki po naseljima i selima”, je podeljena na tri Lota. Obaveštenje za ugovor (za tri Lota) je učinjen u ukupnom iznosu od 39,426€, dok su bili planirani samo 20.000€. Štaviše, ugovor je potpisan samo za prvi Lot u vrednosti od 22,767€, zbog nedostatka sredstava i nedostatka procene za dva druga Lota.

Rizik Identifikovane slabosti u troškovima preko nabavke su rezultirale u kašnjenju realizaciji projekata. Nedostatak sredstava za počete projekte može dovesti do kašnjenja u realizaciji projekata i povećanja obaveza opštine.

Preporuka 6 Predsednik treba da utvrdi zašto nisu ispunjeni uslovi pre početka projekata, i da obezbedi dovoljne fondove pre početka svakog kapitalnog projekta.

4.4.2 Troškovi koji ne idu kroz nabavku

Opis

Troškovi bez procedura nabavki, su troškovi za komunalije, ručkove i službena putovanja, i dr. Nemamo preporuku u ovoj oblasti.

4.4.3 Nadoknade (plate i dnevnice)

Opis

Plate i Dnevnice se isplaćuju putem jednog centralizovanog sistema. Kontrole koje deluju u lokalnom nivou opštine se odnose na: a) kontrolu isplata svakog meseca potpisivanjem platnog spiska, b) overavanje mogućih promena koje se mogu javljati preko formulara i c) pregled budžeta za ovu kategoriju i usaglašavanja sa Trezorom.

Nemamo preporuka u ovoj oblasti.

4.4.4 Subvencije i Transferi

Opis

Subvencije se uglavnom dele javnim i ne javnim entitetima (pojedincima), kao stipendije za studente, subvencije za poljoprivredu i sport, subvencije u ime teške ekonomske situacije, pomoć u hrani i zdravstvenim potrebama, podrška porodicama palih boraca itd.

Nemamo preporuka u ovoj oblasti

4.5 Imovina i obaveze

4.5.1 Kapitalna i ne kapitalna imovina

Opis

Opština je predstavila u GFI za 2014 godinu imovinu u vrednosti 1,119,067€.

Mi smo identifikovali jedan značajan rizik povezan sa potpunosti imovine opštine. Ovo pitanje je tretirano u odeljku 2.2 -Značajni rizici.

Nemamo preporuka u ovoj oblasti

4.5.2 Tretiranje potraživanja

Opis

Potraživanja su dugovi dužnika opštine, koja se očekuje da se naplate u budućnosti. Iznos potraživanja na kraju 2014 godine bili su 510,000€ ili 54% veći od prethodne godine (330,000€). Glavni iznosi potraživanja su od poreza na imovinu, obavljanje delatnosti biznisa (220,000€) i korišćenje javne imovine (22,000€).

Preporuka

Pitanje 7 – Visoki nivo potraživanja – Prioritet Visok

Nalaz Vrednost potraživanja je povećan, jer opština nije uspela da sprovodi efikasne mehanizme za prikupljanje dugova. Takođe, teška ekonomska situacija građana bio je razlog za ovaj nivo potraživanja.

Rizik Visok nivo potraživanja smanjuje mogućnosti opštine da sprovede planirane projekte. Nedostatak održive strategije za prikupljanje potraživanja i zastarenja dugova smanjuje verovatnoću za njihovu naplatu u budućnosti.

Preporuka 7 Predsednik treba da obezbedi da se obavlja sveobuhvatan pregled načina primenjen za potraživanja i da identifikuje prepreke na poboljšanju stepena prikupljanja. Dugovi procenjeni kao zastareli i ne naplaćeni treba izbrisati (dokumentovanjem razloga), dok za drugi deo treba da se primeni blagovremeni i efektivni pristup, uključujući i zakonske mere.

4.5.3 Tretiranje dugova

Opis

Dugovi opštine predstavljaju obaveze opštine prema dobavljačima, koje će se platiti u budućnosti. Zbir ovih računa na kraju 2014 godine je 47,193€, što predstavlja značajan porast u poređenju sa 2013 godinu (3,520€). Ove obaveze se prenose za isplatu u 2015 godinu.

Nejveći deo obuhvata kategoriju roba i usluga u vrednosti od 44,163€.

Opština je dala prioritet isplati dugova i tokom prvog polugodišta (do 05.03.2015) su plaćena 52% od ovih obaveza.

Mi nemamo preporuke za ovo područje.

4.6 Sistem unutrašnje revizije

Opis

Sistem unutrašnje revizije je ključni deo unutrašnje kontrole i zbog njene važnosti, mi je ovde predstavljamo posebnom. Uzimamo u obzir delokrug rada unutrašnjeg revizora i Komiteta za Reviziju. Osim toga mi razmatramo akcije preduzete od visokog menadžmenta, kao rezultat završenog posla od unutrašnje revizije i komiteta revizije

Opština još nije osnovala JUR-a i KR-e,. Osnivanje JUR i KR je važno kako bi se omogućilo menadžmentu da dobije sigurnost za funkcionisanje unutrašnjih kontrola.

Preporuka

Pitanje 8 - Nedostatak JUR-a i KR-e - Prioritet Visok

Nalaz Opština Hani i Elezit još nije osnovala JUR i KR. Ovo odražava nedostatak razumevanja uloge i značaja koje imaju ta dva tela, da bi pružili Menadžmentu sigurnost za okruženje unutrašnje revizije.

Rizik Nedostatak funkcije unutrašnje revizije može da rezultira na ne identifikaciju i ne adresiranju slabosti kontrole, koje bi imale za posledicu operativnu ne efikasnost i finansijski gubitaka za opštinu.

Preporuka 8 Predsednik opštine treba da obezbedi da su preduzete sve potrebne akcije za osnivanje Sistema Unutrašnje Revizije.

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane KGR

(odlomak od MSVIR 200)

Oblik mišljenja revizije

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije ukoliko** se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom “Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora”.

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorski izveštaj

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorski izveštaj ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka. Revizori mogu izdati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije na mišljenje revizora

152. Odluka u vezi sa vrstom modifikovanog mišljenja revizije je prikladno u zavisnosti od:

- Prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije – što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji materijalno pogrešno prikazivani ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, moglo je doći do pogrešnog materijalnog prikazivanja; i
- Sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko daje modifikovano mišljenje revizije, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 170519 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje modifikovano mišljenje revizije i kada se opisuje odgovornost revizora.

Paragrafi Naglašavanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorski izveštaj

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će uključiti jedan paragraf o Naglašavanju Pitanja u revizorski izveštaj. Naglašavanje Pitanja će se odnositi na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o Naglašavanju Pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da se koristi naslov “Naglašavanje Pitanja” ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se naglašava i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na naglašeno pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodno komuniciranje jednog pitanja, osim one koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za

korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi pasus sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj pasus treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Preporuke iz prethodne godine

Komponenta revizije	Date preporuke 2013	Potpuno adresirane preporuke	Delimično adresirane preporuke	Ne adresirane preporuke
1. Usaglašavanje sa zahtevima za izveštavanje u GFI	<p>Mi savetujemo Predsedniku opštine, da se osigura da će u izradu finansijskih izveštaja uključuje procedure i mere projektiranih za sigurnost traženih informacija su registrovane, procesuirane, rezimirane i izveštavane na odgovarajuću način prikazane u finansijske izveštaje.</p> <p>Informacije o isplatama od trećih strana, iznosi potraživanja i obaveza moraju biti redovno ažurirani, kako bi se obezbedilo tačnost i potpunost takvih obelodanjivanja u finansijskim izveštajima.</p> <p>Opština treba da pripremi finansijske izveštaje na srpskom jeziku.</p>	Da adresirano.		
2. Adresiranje preporuka iz prethodne godine.	<p>Predsednik treba da osigura da će se preispitanim akcionim planom jasno utvrditi vremenski rok za adresiranje datih preporuka, uz određivanje odgovornog radnog osoblja, sa osvrtom na najznačajnije oblasti.</p>		Delimično adresirano.	
3. izvršenje budžeta.	<p>Predsednik treba nadgledati na sistematski način budžetsku performansu na mesečnim osnovama i da identifikuje i adresira prepreke za planiranje nivoa izvršenja budžeta. Ako pretpostavke početnog budžeta nisu tačne, ovo treba da se odražava potpuno na poziciju završnog budžeta. Predsednik treba da se osigura da realizacija sopstvenih prihoda, predstavlja realan plan i u skladu je sa mogućnostima opštine za prikupljanje prihoda. Za više treba osigurati da su preduzete sve mere za prikupljanje ovih prihoda.</p>		Delimično adresirano.	

<p>4. Kontrola nad prihodima.</p>	<p>Preporučujemo da se Predsednik obezbedi da će opština preduzeti korake za poboljšanje sistema računovodstva i fakturisanja, kako bi se osigurao bezbedan, efikasan i efektivna naplata prihoda. Poboljšanje procedura vezanih za takve sisteme omogućilo bi menadžmentu da nadgleda i rukovodi velike rizike i da se obezbedi da odluke vezane za budžetiranje , planiranje i prikupljanje prihoda su prenošene pravilno. Mi savetujemo predsedniku opštine da razmotri tačke kao u nastavku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Primenu sistema fakturisanja koji obuhvaća ažuriranje detalje za platiše, njihovu sadašnju adresu,istoriju i stopu naplate prihoda od tih platiša. Pristup takvim informacijama treba biti ograničena samo za broj ljudi i sa dozvolom menadžmenta. • postavljanje i kontrolisanje na centralni način tarife i poreske stope odobrene u sistemu za izračunavanje i generisanje faktura automatski. Ovo generisanje računa takođe treba ovlastiti i preispitati. • Da postoji automatska veza između sistema fakturisanja i sistema računovodstva, na način da podatke u glavnoj knjizi automatski se obrađuju . <p>Automatski se povežu kancelarija fakturisanja sa operativom i da se urade redovne sravnjenja između njih, za slučajeve kada fakturisanje direktno se veže sa uslugama iz operativne kancelarije. Ovo je naročito važno u slučajevima kada se izvrši veliki broj transakcija.</p>			<p>Ne, nije adresirano.</p>
<p>5. Ne sigurnost u vezi sa Članom 16, Obelodanjena imovina.</p>	<p>Savetujemo predsednika opštine da uključi dodatne resurse u registraciji, kontroli i procenu sredstava opštine i da se osigura da stalno Opština registruje i predstavlja na svojim finansijskim izveštajima sve imovine, kao i da sravnjuje informacije iz svih izvora uključenih u finansiranje imovina.</p>		<p>Delimično adresirano.</p>	

<p>6. Isplate iz trećih lica.</p>	<p>Preporučujemo da se predsednik obezbedi da Opština ulaže maksimalne napore za osiguranje podataka od trećih strana, sa posebnim naglaskom kod one strane, za koje se zna da su imale važne investicije u Opštinu. Osigurani podaci, treba da se prijave pravilno u registar imovina opštine. Dobra praksa zahteva da na godišnjem nivou pomirenja podataka između trećih lica i opštine za investicije u Opštinu za dotičnu godinu.</p>	<p>Da adresirano.</p>		
<p>7. Nedostatak kontrola i procena nad prikupljanjem prihoda.</p>	<p>Preporučujemo da Predsednik osigura da Opština treba da preduzme daljne korake za popravljavanje kontrola i da radi u skladu sa zakonima i zahtevima pravilnika vazanim za prikupljanje prihoda.</p>		<p>Delimično adresirano.</p>	
<p>8. Nedostatak struktura revizije.</p>	<p>Preporučujemo da Predsednik obezbeđuje da će formirati Jedinicu za Unutrašnju Reviziju, kao i da određuje odgovorajuće politike i procedure, koje osiguravaju visoke standarde upravljanja. Komitet Revizije treba da razmotri sadašnji statut i da predloži mere za poboljšanje što se tiče :</p> <p>Procesa finansijskog izveštavanja i računovodstva opštine;</p> <p>Procena sistema unutrašnje kontrole sprovedene od menadžmenta</p> <p>Procesi unutrašnje i spoljne revizije;</p> <p>Da se pregleda usklađenost, izveštavanje i strukture kontrole u celoj opštini na način da se osigurava usklađenost sa finansijskim zahtevima, pravilnicima i zakonima.</p>			<p>Ne, nije adresirano.</p>